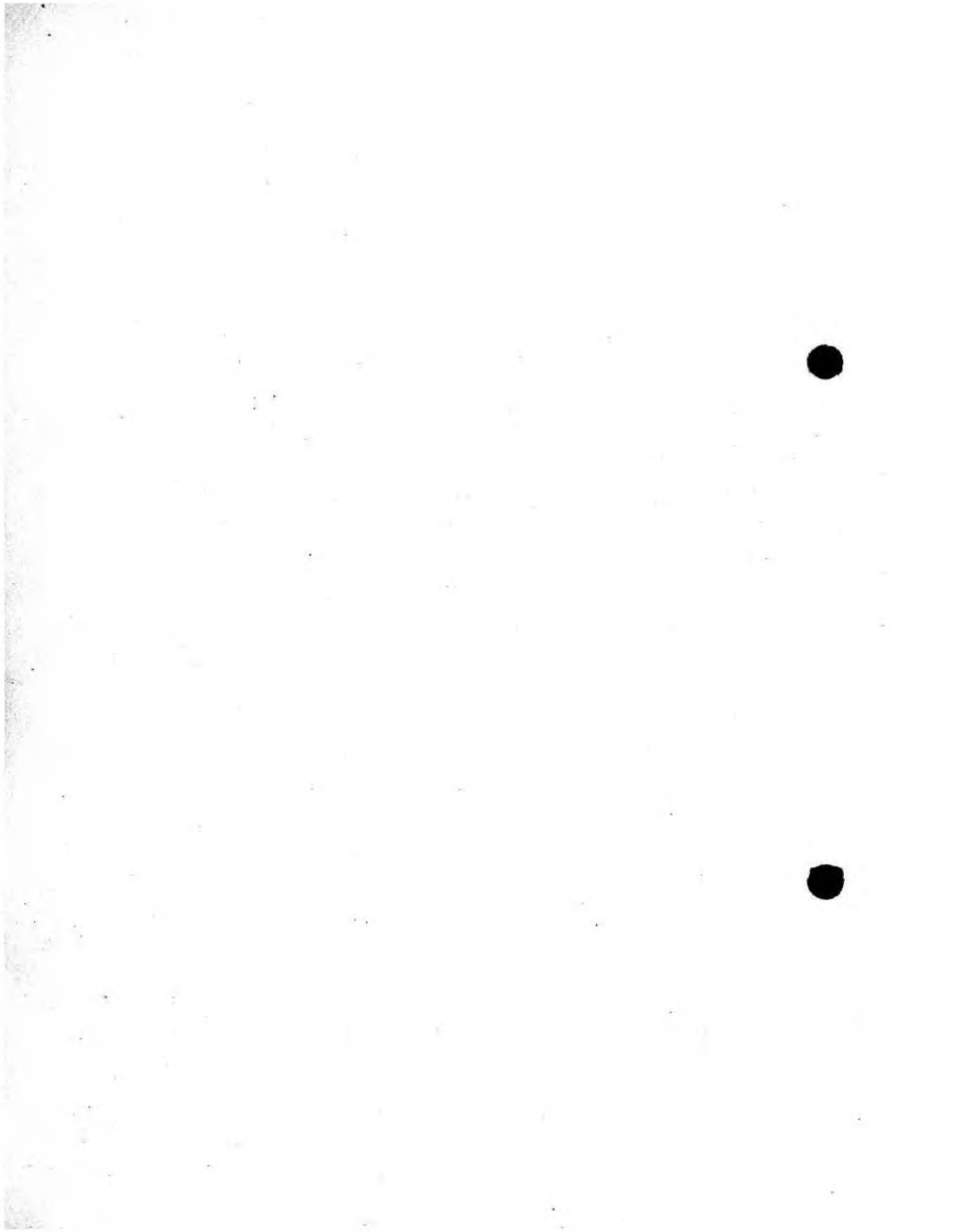




MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT

M Ü S O R F Ü Z E T

1982. november - december hó



A füzet tartalmazza:

a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
előadásait, valamint közérdekű közleményeit.

A Magyar Karst- és Barlangkutató Társulat Hidrogeológiai Szakbizottsága és a Magyar Hidrológiai Társaság Hidrogeológiai Szakosztálya kétnapos

KARSZTHIDROGEOLOGIAI ANKÉTOT

rendez Budapesten és Jósvafőn a VITUKI /Műszaki Egyetem/ Jósvafői Karstvizkutató Állomása megalapításának 25. éves évfordulója alkalmából. Az Ankét időpontja: 1982. november 12-13. /péntek-szombat/

P r o g r a m :

I. ülészak

Tárgya: Hidrológiai megfigyelések és a karsztos víztározók szerkezete

Időpontja: 1982. november 12-én, pénteken reggel 10 órakor

Helye: Budapest, MTESZ Anker közti Székház, Anker köz 1.

I. emelet 141.

1. Elnöki megnyitó
2. Megemlékezés Dr. Papp Ferenc professzorról, a Kutató Állomás megalapítójáról
Előadó: Pályi Gyula, a kémiai tudományok doktora, VVE Veszprém
3. A Kutató Állomás 25 éves működésének eredményei
Előadó: Gáderos Miklós
4. A csapadék - a beszivárgás - a karsztvízszint - és a forráshozam - változások kapcsolata
Előadó: Maucha László, VITUKI
5. Az alsóhegyi karsztforrások vizének tríciumvizsgálati eredményei
Előadó: Dénes György, VITUKI
6. A karsztforrások hidrológiai viszonyainak feltárása
Előadó: Cser Ferenc, a kémiai tudományok kandidátusa, MÜKI
7. A szabadfelszíni karsztos víztározók hidraulikai paramétereiről szerzett új ismeretek
Előadó: Böcker Tivadar, a műszaki tudományok kandidátusa, ALUTERV

II. ülészak

Tárgya: Vízkémia, karsztvzháztartás, beszivárgás

Időpontja: 1982. november 12-én, pénteken délután 15 órakor

Helye: Budapest, MTESZ Anker közti Székház, Anker köz 1.

I. emelet 141.

1. A karsztforrások vízkémiai vizsgálatának hidrológiai és környezetvédelmi eredményei
Előadó: Cser Ferenc és Izápy Gábor, MÜKI és VITUKI
2. A szivárgó vizek mészagresszivitásának alakulása a karsztot borító vörös agyagokban
Előadó: Zámbo László ELTE Földrajzi Tanszék
3. A korrózió szerepe a karsztvizrendszerek kialakulásában
Előadó: Müller Pál MÁFI
4. A felszíni lefolyás vizsgálata karsztos területen
Előadó: Böcker Tivadar ALUTERV
5. Vzháztartási vizsgálatok az alsóhegyi beszivárgás meghatározására
Előadó: Hazslinszky Tamás KVI és Sárváry István VITUKI
6. A beszivárgási százalék meghatározása vzháztartási, valamint csepegés- és forráshozam-idősorok elemzése alapján
Előadó: Maucha László VITUKI
7. A beszivárgás számítási módszerek összehasonlítása és kritikája
Előadó: Csepregi András és Lorberer Árpád VITUKI

Utazás egyénileg Jósvalőre 1982. november 13-án a de. órákban.

III. ülészak

Tárgya: Vizrajzi, barlangtani és módszertani eredmények, valamint az együttműködő intézmények beszámolója

Időpontja: 1982. november 13-án szombaton délután 15 órakor

Helye: Jósvalő, Karsztvizkutató Állomás előadóterme

1. Papp Ferenc emléktábla avatása
2. Az új karsztvzháztartási parcella /liziméter/ bemutatása

3. Az Aggteleki karsztvidék vízrajzi feltárásának viz-
ellátási és barlangtani vonatkozásai
Előadó: Maucha László VITUKI
4. Adalékok a Baradla hidrológiai viszonyaihoz
Előadó: Dénes György VITUKI és
Szilágyi Ferenc MÁFI
5. Az α -radioaktivitás időbeli változása néhány magyar-
országi barlangban
Előadó: Somogyi György, a fizikai tudományok kandidátusa,
Varga Zsuzsa ATOMKI Debrecen,
Izápy Gábor VITUKI
6. A barlangi mérés technika fejlődése
Előadó: Gádoros Miklós
7. Az Aggteleki karszt biogeográfiai képe
Előadó: Varga Zoltán, a biológiai tudományok doktora, KLTE
Debrecen
8. Kutatások az Aggteleki Bioszféra Rezervátum területén
Előadó: Gyulai Iván, Herman Ottó Múzeum Miskolc

Esti program: archív diáképek és mozgófilmek a Kutató
Állomás multjáról

X X X

A felmerülő igények alapján 1982. november 13-án Jósvaldön
szállást, ebédet és vacsorát biztosítunk.

Visszajelzéseket 1982. november 8-9-én kérünk a Magyar
Karszt- és Barlangkutató Társulat 217-293 telefonszámán.

November 15. /hétfő/

17.00 óra Tihanyi Péter

Málta I. rész

A KPVDSZ VMTE Foton csoportjának szervezésében az egyesület Barlangkutató Szakosztályából 15 fő, a Nautilus Vizalatti Barlangkutató Szakosztályból 10 fő vett részt a Máltai Köztársaság szigeteire szervezett barlangkutató-buvár turán és biológiai gyűjtő expedíción. Az ut során felkeresték a szigetek kisebb barlangjait és régészetiileg jelentős hajdani településeit, templomait. A látottakról szól a színes diavetítéssel kísért élménybeszámoló.

Az előadás helye:

Budapest, V.,
Kossuth Lajos tér 6-8.
III. emelet 337. sz.

November 22. /hétfő/

17.00 óra Tihanyi Péter

Málta II. rész

Az előadás második részében a kisebb szigetek /Gozó, Cominó, St. Paul szigetek/ barlangjait, érdekes képződményeit, neolitikus templomát és állatvilágát mutatja be az előadó színes dia-
képek és filmvetítés keretében.

Az előadás helye:

Budapest, V.,
Kossuth Lajos tér 6-8
III. emelet 337. sz.

December 6. /hétfő/

17.00 óra Kardos László - Keczely György

Élménybeszámoló a Nemzetközi Szpeleotechnikai
Találkozóról

Az előadók ismertetik a franciaországi nemzet-
közi szpeleológiai iskola által szervezett
tanfolyam anyagát, beszámolnak a Gouffre Berger-
zsombolyban lezajlott mentésről, továbbá be-
mutatják a Franciaországban vásárolt, értékes
információkat tartalmazó könyveket.

Az előadást fotódokumentáció és technikai be-
mutató kíséri.

Az előadás helye:

Budapest, V.,
Kossuth Lajos tér 6-8.
III. emelet 337. sz.

December 13. /hétfő/

17.00 óra Dr. Böcker Tivadar - Dr. Kósa Attila

Terepszemlén a libiai Zöld-hegységben

Az előadók ez év tavaszán a libiai Benghazi és Derna között elterülő Zöld-hegységben jártak, később végzendő részletes karszthidrológiai és speleológiai feltárás előzetes terepbejárásán.

Utjuk során ismereteket szereztek a hegység karsztjelenségeiről, hidrológiájáról. A szakmai közönség számára csaknem teljességgel ismeretlen területről vetített képes előadás keretében számolnak be.

Az előadás helye:

Budapest, V.,
Kossuth Lajos tér 6-8.
III. emelet 337. sz.

H I R E K

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Természetvédelmi Egyesület a Bükki Nemzeti Park és a Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület segítségével 1982. július 17-22. között Létrástetőn barlangtisztítási tábort szervezett.

A táborban a Marcel Loubens, az Aragonit és az FTSK barlangkutató csoportok tagjai, valamint egyéni barlangkutatók 13 fő csoportja 144 munkaórát teljesített.

A barlangi leszállások során a Létrási-vizes- és a Szepesi-barlangokból 33 zsák elkorhadt létramaradványt, hágcsódarabot, valamint a turák során eldobált konzervdobozt, zseblámpaelemet, nylonzacskót, s egyéb szemetet hoztak felszínre.

L. L.

A miskolci Herman Ottó Múzeum, az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal Észak-magyarországi Felügyelősége és a B.A.Z. megyei Természetvédelmi Egyesület 1982. július 24. - augusztus 23. között Esztramoson komplex régészeti ásatási és természetvédelmi tábort szervezett.

A táborban a hivatalos szervek képviselői, a Herman Ottó, a Cerberus, a Marcel Loubens, az FTSK, az USE Pannónia, a Papp Ferenc barlangkutató csoportok tagjai, egyéni barlangkutatók, valamint a BMTE tagjai végeztek munkát. /A 70 fő összesen mintegy 3100 munkaórát teljesített./

A tábor ideje alatt komplex régészeti ásatás folyt a Szentandrás-barlangban. Barlangi geodéziai mérések történtek a Földvári-barlangban, a Rákóczi-barlang tárójából nyíló újonnan feltárt barlangban, a Kis-zsombolyban és a Szentandrás-barlangban, valamint e két utóbbi barlang külszíni összemérése történt meg. Jelentősebb bontási munka a Kis-zsombolyban folyt. Komplex speleológiai vizsgálatokra került sor a Földvári-barlangban.

A munkáról az Észak-Magyarország, a Miskolci Rádió, a Magyar Televízió, az Új Tükör, a Magyar Távirati Iroda és a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem lapja számolt be.

A táborban elvégzett munkáról készült előzetes jelentést a rendező szervek és az MKBT megkapták. /A részletes beszámolót a barlangkutató csoportok éves jelentései tartalmazzák./ A terepi adatrögzítés feldolgozása és az elemzések befejezése után a kutatók szakoikkal és előadás keretében adnak számot munkájukról.

L.L. - S. K. - M. Z

A KTE "Acheron" Barlangkutató Csoportja 1982. augusztus 6-tól 15-ig rendezte éves kutatótáborát az Aggteleki-hegységben. A kutatótábor fő célkitűzése volt, hogy bontási munkálatokkal megkíséreljék a bejutást a Kopolya-karsztrendszer területén feltételezhető nagyobb barlangrendszerbe.

A csoport a Szelce-pusztai műút mentén elterülő Kis-Háló-réten - amely jelentős vizgyűjtőterülettel rendelkezik - egy kutatóakna hajtásával próbálkozott. Nyolc és fél méter mélységben, három oldalról betorkolló szalkőbe ütköztek, így szükségessé vált az akna vízszintes irányú bontása is. A rendkívül omlékony talajban a bonyolult és veszélyes ácsolási munkák a feltárást komoly mértékben lassították. Mintegy két és fél méteres eredménytelen vízszintes előrehaladás után kedvezőbbnek látszik a jelenlegi aknától mintegy négy méterre egy felszínről induló betongyűrűvel biztosított akna hajtása.

A kutatótábor alatt a Zab-földi-barlangban végzett bontás eredményeként egy három és fél méter mély aknára bukkantak, de valószínűleg egy régebben már ismert, felső részén eltömődött járatról van szó.

A tábor ideje alatt a kutatók elvégezték a Kopolya-karsztrendszer ismert barlangjainak feltérképezését is.

A csoport a Vörös Meteor Barlangkutató Szakosztályának kérésére a Baradla-Alsó-barlangi feltárást napi nyolc fővel segítette.

A tábor teljes létszáma 43 fő volt /átlagosan mintegy napi harmincöt fővel/.

A csoport ezután mond köszönetet a Cerberus barlangkutató Csoport résztvevő tagjainak a kutatótáborban tanúsított kiemelkedő munkájukért és Szenthe Istvánnak az ácsolási munkában nyújtott segítségéért.

K. G.

Az Alba Regia Barlangkutató Csoport 1982. augusztus 8-22. között tartotta nyári táborát a Tési-fennsíkron. A folyamatos munka fő célja a kréta kőzetekben kialakult karsztobjektumoknak a feltárási kutatás szempontjából történő vizsgálata volt.

Az első munkahelyet az I-142. sz. töbrben létesítettük, ahol egy, 8,5 m mélységű, szürke táblás mészkőben található aknáat hajtottunk ki, majd felső részét ácsolattal láttuk el. Érdekessége, hogy 7 m mélységben - a kitöltésbe ágyazódva - egy több ezer egyedből álló, gyermekfej nagyságu löszcsiga halmazt találtunk, amely feltehetően vízszállítással keletkezett "csigatemető".

Második munkahelyünket a Kistérség területén lévő I-110. sz. időszakos víznyelőben nyitottuk, ahol kb. 5 m mélyen, a táblás mészkőben kialakult keskeny hasadékba jutottunk, amely erős, bongó visszhangot hallatott. Alján a kitöltést tovább bontottuk, majd egy szűkület átvésése után bejutottunk az Elosztó-nak nevezett hasadékba, ahonnan a fennsík eddigi legnagyobb aknáit sikerült feltárnunk.

Az eddig megismert öt akna egymás mellett halad lefelé, majd 30-35 m mélységben, rétegsor mentén kialakult, keskeny, meanderező járatokkal kapcsolódnak egymáshoz.

A legmélyebb, ugynevezett Rekviéniás-akna vertikális kiterjedése közel 30 m és ellipszis szelvénye 3 x 5 m átmérőjű. Az aljára

ról induló kuszójárat újabb kis aknába torkollik, amelyben pillanatnyilag szifon állja utunkat kb. 38 m mélységben a bejárati szint alatt. Kutatóaknáját kiácsoltuk, majd 27 m vaslétrát, kötélgűrűket szereltünk be, továbbá felmértük és megkezdjük a harántolt rétegsorok részletes elemzését. Feltárása jelentős mérföldkő a kréta-karszt megismerésében. Különleges akusztikai hatásáról a Bongó-zsomboly nevet kapta.

Sz. F.

Az MKBT Észak-magyarországi Területi Szervezete a 30 éves szervezett miskolci barlangkutató tiszteletére 1982. augusztus 28-29-én Létrástetőn baráti találkozót szervezett.

A kétnapos összejövetele az ország minden részéből mintegy 100 volt miskolci barlangkutató jelent meg. Rajtuk kívül négy hazai és egy nagyváradi csoport, illetve a BMTE tagjaiból álló 28 fős csoport vett részt az ünnepségen. /A regisztrált résztvevők száma 155 fő volt./

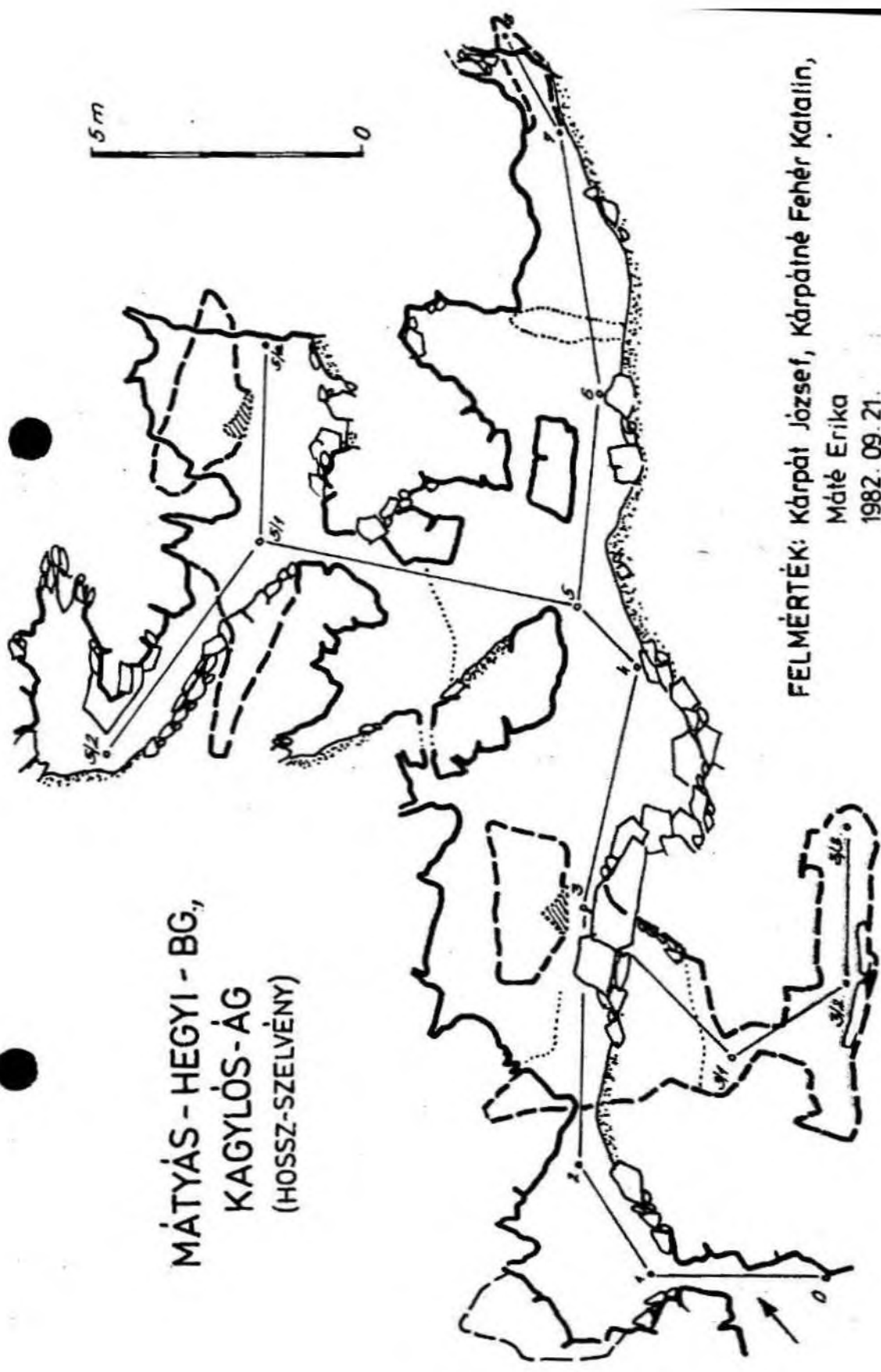
A találkozón dr. Juhász András a Területi Szervezet elnökének ünnepi megemlékezése, valamint Lénárt Lászlónak a Miskolcon folyó 30 éves karszt- és barlangkutatói tevékenységet bemutató szakelőadása hangzott el. Ezt követően a találkozó tábortűzzel, valamint a régi emlékek felelevenítésével zárult.

L. L.

A KTE "Acheron" Barlangkutató Csoport 1982. szeptember 18-án a Mátyás-hegyi-barlang Törmelék-labirintusában egy omladékos kürtő átbontásával eddig ismeretlen szakaszt tárt fel. A 40 m mélységben huzódó omladékos üregrendszer felmért hossza 63 méter. Egyes termek alját kiszáradási repedésekkel tagolt iszap borít, - ami időszakos visszaduzzasztásokra utal. A járatok falán kalcitkristályok, kipreparálódott eocén fossziliák /tengeri sünök, kagylók/figyelhetők meg. A számos puhatestűmaradványról az új járatot Kagylós-járatnak neveztük el, hossz-szelvényét mellékeljük.

K. J.

MÁTYÁS - HEGYI - BG,
KAGYLÓS - ÁG
(HOSSZ-SZELVÉNY)



FELMÉRTÉK: Kárpát József, Kárpátné Fehér Katalin,
Máté Erika
1982. 09. 21.
"ACHERON"

Az USE barlangkutatói részt vettek a franciaországi Nemzetközi Szpeleológiai Centrumban ez év augusztusában megrendezett Nemzetközi Szpeleotechnikai Találkozón.

A program keretében ismertették a hazai barlangkutatók szervezeti felépítését, valamint a csoportok által alkalmazott technikai módszereket. A találkozón módjuk nyílt főleg a francia, valamint egyéb külföldi országok szervezeti formáinak, expedíciós tevékenységének, továbbá technikai újdonságainak megismerésére.

A tanulmányút során felvették a kapcsolatot több ország képviselőivel és megállapodást kötöttek a francia Nemzetközi Szpeleológiai Iskolával az oktatás és kutatás terén folyó további együttműködésre.

A találkozóról a résztvevők részletes utibeszámoló keretében adnak számot.

K. L. - K. Gy.

Szeptember 24-26. között Tatán rendezték meg a Természettudományi Szakkörök Országos Vetélkedőjét, amelyen több mint ötven szakkör vett részt.

Az előzetesen beküldött nevezési pályamű és a vetélkedő eredménye, valamint a rövid bemutatkozó kiselőadás alapján 9 "Bemutató Szakkör" címet ítéltek oda. A barlangkutató és ásványgyűjtő kategóriában ezt a címet az Alba Regia Barlangkutató Csoport nyerte el.

Sz. F.

Augusztus második felétől minden érdeklődő felkeresheti a MTESZ-lapok olvasószolgálatát a Budapest, IX., Mester u. 3. szám alatt. Itt a Szövetségünk valamennyi szaklapja megvásárolható, előfizethető, helyben is olvasható.

Nyitvatartás: munkanapokon 10-től 18 óráig.

C S E R E I

Elcserélném 1930. évi kiadásu /"angyalkás"/ Bükk-hegység térképeimet kizárólag hasonló kiadásu Aggtelek környéke vagy Gerecse és Gete térképre.

Csere az MKBT szerdai fogadóóráin.

Kraus Sándor

LÁSS, NE CSAK NÉZZ!

1. tura: barlangi formakincs

A kőzet hatása az üregek alakjára, "hideg" és "meleg" vizes járatokban. Oldhatóság, kipreparálódás. A formák irányított-sága.

A tura helye: Mátyás-hegyi-barlang

Találkozás: 1982. november 14-én 9⁰⁰-ig a Pál-völgyi-barlang-nál

Legnagyobb létszám: 12 fő

2. tura: "hévizes" barlangi kitöltések

A kitöltések, kiválások keletkezése. "Melegvizes" képződmények. Többléposós barlangkialakulás, visszaoldódás.

A tura helye: Ferenc-hegyi-barlang

Találkozás: 1982. november 28-án 9³⁰-ig a barlang bejáratánál

Turavezető mindkét esetben Kraus Sándor geológus.

Kérem, hogy a korlátozott létszám miatt főleg a kutatással, vizsgálatokkal foglalkozó tagtársak jöjjenek. Igény esetén a túrákat megismételhetjük, - esetleg más barlangokban is.

K. S.

Felhívjuk

a Területi Szervezetek,
a Szakosztályok,
a Szakbizottságok, valamint
a Barlangkutató Csoportok

vezetőinek figyelmét, hogy az 1983. évi

munkatervüket

1982. november 30-ig 2 példányban a Társulat Titkárságára
megküldeni sziveskedjenek. /Bp. VI. Anker köz 1./

X X X

A Karszt és Barlang szerkesztő bizottsága közli, hogy a
lap 1982. II. számába kéziratokat legkésőbb 1983. március
31-ig fogad el.

Szerkesztőség

X X X

Az Aggteleki Tájvédelmi Körzet vezetősége minden kedden

9-15 óra között

fogadóórát tart Aggteleken a Kossuth u. 25. sz. alatt.

Kérjük a barlangkutatókat, hogy a kutatási egyeztetések
elvégzése, környezet- és természetvédelmi problémák meg-
oldása, illetve egyéb, az Aggteleki Tájvédelmi Körzetet
érintő ügyek intézése érdekében e napon keressék meg ott
az OKTH illetékeseit.

OKTH Észak-magyarországi
Felügyelősége

KÜLFÖLDI RENDEZVÉNYEK

A Belga Barlangkutató Szövetség /Comité Belge de Spéléologie/
Kutatási Bizottsága /l'Association de Recherches/ nemzetközi
fotópályázatot hirdet.

Beadási határidő: 1983. január 30.

A részletes pályázati kiírás a SPELUNCA 7. számában /1982.
jul.-szept./, a IV-V. oldalon olvasható a Társulat Titkárságán.

Kérjük a pályázaton indulókat, hogy a szükséges kiviteli enge-
délyek beszerzése céljából pályaműveiket legkésőbb 1982. decem-
ber 31-ig a Titkárságra eljuttatni sziveskedjenek.

X X X

A Nemzetközi Szpeleológiai Unió védnökségével a Hellén Szpeleo-
lógiai Szövetség 1983. szeptember 1-4. között Athénben rendezi
meg az

Idegenforgalmi barlangok, valamint ezek problémáival
foglalkozó nemzetközi konferenciát.

A konferencia részletes körlevele megtekinthető a Társulat Tit-
kárságán.

X X X

Kittel - Hollender cég katalógusa, valamint hazai készítésű
biztonsági ereszkedőgép megtekinthető a Társulat Titkárságán.

K Ö R L E V É L

Az OKTH Észak-magyarországi Felügyelősége az Esztramos-hegyen található barlangok védelme érdekében a barlangok köré "védőpillérek" kíván kitűzni.

Tekintettel arra, hogy az idő rendkívül sürget, ezúton kérjük a barlangkutatókat, hogy küldjék meg az általuk felmért barlangokról - barlangrészekről a rendelkezésükre álló térképek /esetleg térképvezérlatok/ másolatát.

Fontos a barlangok mélység-/magasság-/ beli kiterjedésének ismerete is.

A barlangokat 1:1000, illetve 1:2000 léptékű térképeken kell ábrázolnunk, ezért - egy részletes /1:100 pl/ térképen kívül - fenti léptékekben kérjük a barlang ábrázolását.

Minden térképen szerepeljen: kik mérték fel, mikor; ki szerkesztette, mikor készült a térkép; szükség szerinti jelmagyarázat, illetve a barlang esztétikai stb. értékeiről szóló ismertetés külön nagy segítség lenne.

OKTH Észak-magyarországi
Felügyelősége

MEGJELENT I

KARSZTTERÜLETEK HIDROGEOLOGIÁJA

a szakkifejezések többnyelvű szótárával

Szerkesztette: A. Burger és L. Dubertret

IAH Karszthidrogeológiai Bizottsága

Kiadta. Hidrogeológusok Nemzetközi Szövetsége, Párizs, 1975.

A fordítást szakmailag ellenőrizte: Dr. Böcker Tivadar

Szerkesztette: Hazslinszky Tamás

Ára: 200 Ft /társulati tagoknak 50 % kedvezményt biztosítunk/

x x x

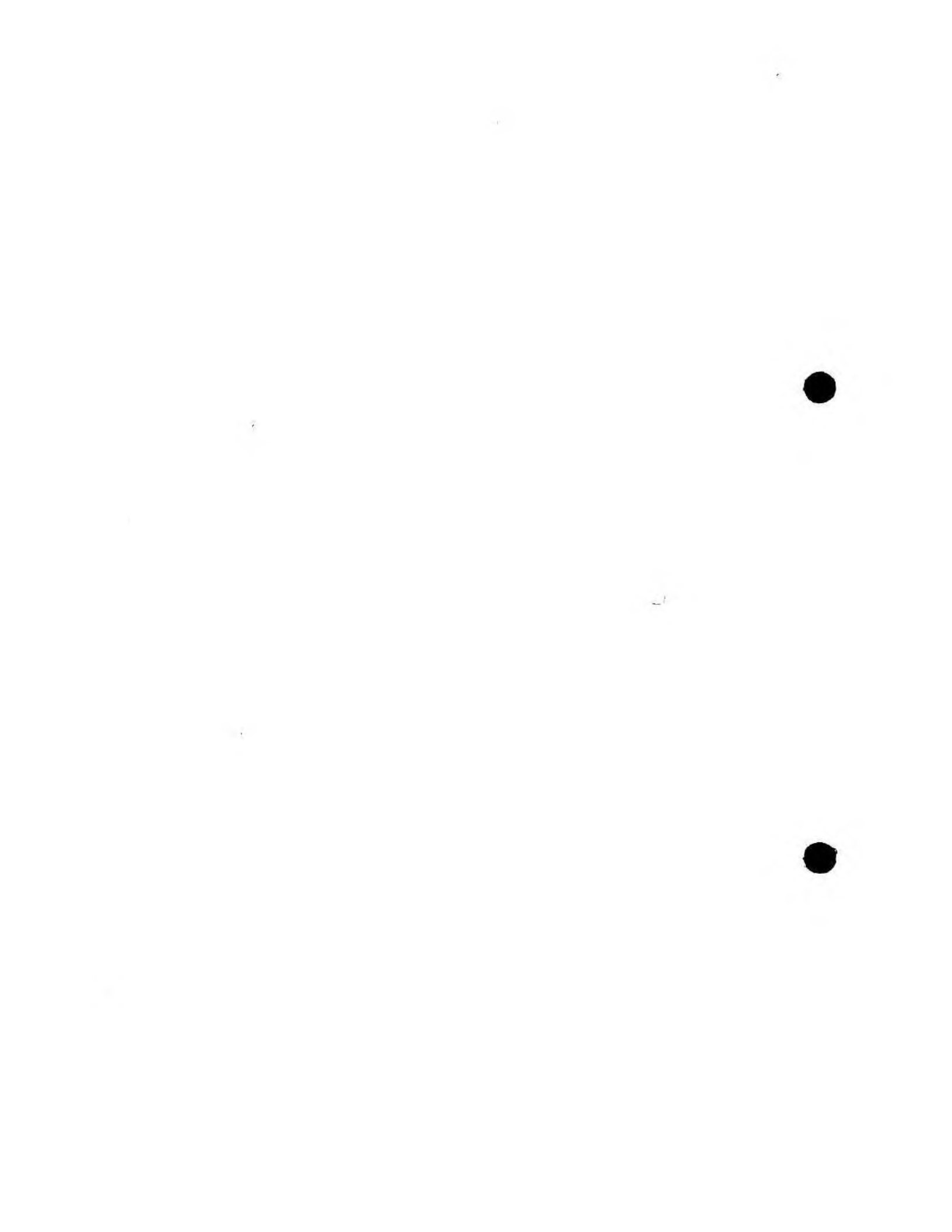
Októberben megjelent az 1983-as Ásványnapár.

Ára: 160 Ft

A naptár 13 db 32 x 48 cm méretű színes, kifutó fotót tartalmaz.

Kapható lesz a Társulat Titkárságán, illetve megrendelhető az ELTE TTK KISZ Bizottság "Ásványnapár" 1088 Budapest, Múzeum

rt. 6-8. címen. A naptárankénti 160 Ft-ot a 218-98079 511-962 folyószámlára postautalványon kérik befizetni. Kívánságra csek-
ket is tudnak küldeni. A megrendeléseket a beérkezés sorrend-
jében veszik figyelembe.



MEGRENDELŐLAP

Név:

Állandó lakcím:

A cím, ahová a szállítást kéri:

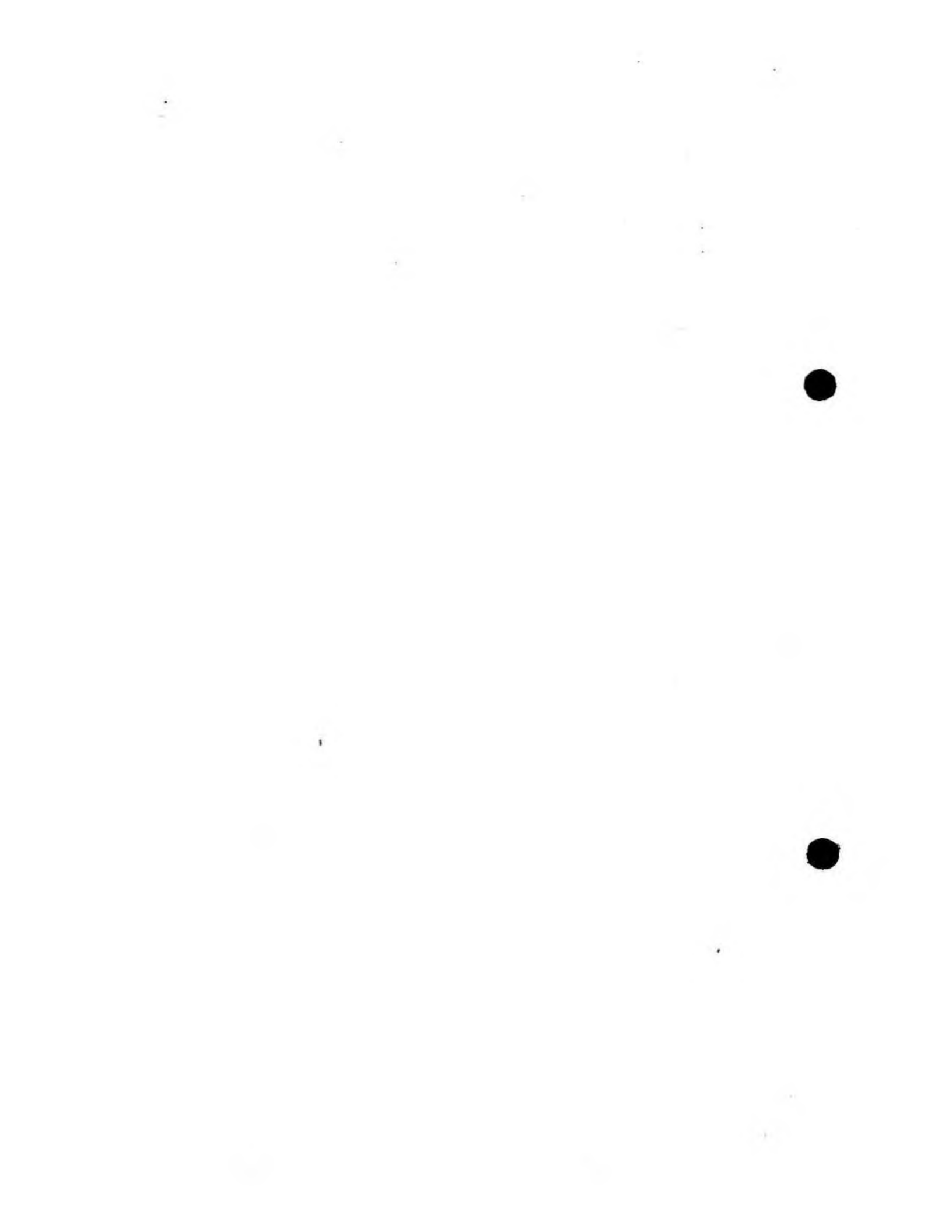
Megrendelek db-ot a "Magyarország ásványai, 1983."
c. falinaptárból.

A naptárak ellenértékéért Ft-ot a 218-98079 511-962
folyószámlára "Ásványnaptár" megjelöléssel a mai napon befizettem.

....., 1982.

.....

aláírás



MTESZ - egyesületi használatra !

Kiadja: Magyar Karszt- és Barlangkutató
Társulat

Készült: 900 példányban
82/3227 MTESZ Házinyomda, Bp.

Felelős vezető: Deli Sándor



Small, faint, illegible text or markings located on the right side of the page, between the two black circular marks.

